

70. výročie Cesty

Rok 2009 je sedemdesiatym výročím prvého vydania duchovného majstrovského diela sv. Josemaríu Escrivá Cesty. Bola preložená do 43 jazykov a celkovo sa predalo 5 miliónov výtlačkov. Tu je predslov k Ceste, ktorý napísal biskup Javier Echevarría v roku 2006 k novému vydaniu tejto knihy vo vydavateľstve Doubleday.

04.09.2009

Tento rok uplynie 70 rokov od vydania *Cesty*, duchovného veľdiela sv. Josemaríu. 5 miliónov predaných kópií v 50 jazykoch svedčí o tom, že bola a stále je zdrojom inšpirácie a duchovného rastu pre milióny ľudí na celom svete. V roku 2006 biskup Javier Echevarría, prelát Opus Dei, napísal predslov k novému anglickému vydaniu tejto knihy, ktorú v USA vydalo vydavateľstvo Random House/Doubleday. Tu vám tento predslov ponúkame.

ÚVOD K *CESTE* OD BISKUPA JAVIERA ECHEVARRÍA

Pri písaní týchto slov hľadím na starú knihu, ktorú autor *Cesty* v roku 1933 daroval mladému architektovi Ricardovi Fernandezovi Vallespinovi. Na titulnej stránke je jednoduché trojriadkové venovanie, písané nezameniteľným rukopisom sv. Josemaríu, ktoré sa neskôr stalo inšpiráciou pre jeden z bodov *Cesty* :

„Keď som ti daroval knihu *Život Krista*, napísal som ti do nej toto venovanie: „Hľadaj Krista, nájdi Krista, miluj Krista.“ Sú to tri úplne jasné stupne. Snažil si sa dosiahnuť aspoň ten prvý?“ (bod 382)

Tu môžeme jasne vidieť, ako sv. Josemaría vnímal kresťanský život – ako cestu, na ktorej sa máme snažiť zjednotiť s Ježišom Kristom. Zároveň nám toto venovanie odhaľuje dôvod, prečo neostal len pri rozdávaní duchovných kníh, ale aj sám napísal *Cestu* – chcel inšpirovať druhých k hľadaniu Krista a pomôcť im nájsť ho.

Vo svojom vlastnom prológu k *Ceste* napísal: „Nepoviem ti nič nové.“ Avšak jeho odkaz má v sebe predsa len niečo prevratné. Sám hovorieval, že to, čo chce povedať, je „tak staré ako samotné evanjelium... a práve tak nové.“ Originálnosť jeho knihy nespočíva v samotných slovách, ale skôr v pozoruhodnom vzájomnom

vzťahu medzi textom a jeho adresátom. V bode, ktorý sme na úvod citovali, sú napríklad slová písané priateľským tónom a pre mladého architekta boli určite veľmi osobné a cenné.

V roku 1934 sv. Josemaría písal generálnemu vikárovi v Madride o knihe, na ktorej práve pracoval. Boli to *Duchovné úvahy*, z ktorých sa neskôr po rozšírení a zrevidovaní v roku 1939 stala *Cesta*. Povedal, že poznámky, ktoré dáva dohromady „poslúžia iba dušiam, ktoré sa skutočne usilujú o vnútorný život a zároveň sa snažia o dokonalosť vo svojej profesii, ktorú vykonávajú, pretože to je ich vážnou povinnosťou.“ A presne to je kombinácia tak charakteristická pre sv. Josemaríu: túžba po pravej svätosti, ktorá sa odráža v intenzívnom živote modlitby a úplná oddanosť práci vo svete. Netreba dodávať, že sv. Josemaría mal na

mysli prácu v širokom zmysle slova, zahrňajúc medzi pracujúcich i študentov, matky v domácnosti, kňazov – jednoducho každého, kto v sebe cíti Božie volanie k láskyplnému plneniu si svojich povinností, nie kvôli osobným ambíciám ale ako spôsob oslavy Boha a služby druhým.

Podobný vzťah medzi textom a jeho adresátom nájdeme aj v inom bode *Cesty* :

„Pýtaš sa ma: „Prečo ten drevený kríž?“ A citujem z jedného listu: „Keď zdvihnem zrak od mikroskopu, oči mi padnú na čierny a prázdny kríž. Tento kríž bez Ukrižovaného je symbolom. Má význam, ktorý iní nevidia. A ten, čo je unavený a práve chcel odložiť svoju prácu, znova upriami zrak do mikroskopu a pokračuje, pretože ten osamelý kríž volá po ramenách, čo by ho niesli.“ (bod 277)

Kristov kríž a jeho význam nie sú ničím novým. No zaujímavé je práve vyjadrenie mladého muža s mikroskopom, doktora medicíny Juana Jimeneza Vargasa, spôsob, ako konkrétny človek dneška vníma svoju prácu v súvislosti s krížom.

Originalita sv. Josemaríu a ducha Opus Dei, ktoré bolo založené v roku 1928, spočíva práve v kombinácii starodávneho evanjeliového posolstva, ktoré vyzýva k hrdinskej svätosti a reakcie obyčajných ľudí dnešnej doby, ktorí počúvajú toto volanie uprostred zhonu a hluku moderného života. Medzi riadkami knihy akoby sa pomaly načrtávalo nové ponímanie svätosti, nová éra kresťanov, ktorí sa snažia byť apoštolmi uprostred dnešného sveta.

Podstatou učenia sv. Josemaríu je, že ono neustále hľadanie, nachádzanie a milovanie Krista, ktoré spomína aj vo venovaní knihy z roku 1933, sa

má uskutočňovať v kontexte každodenného života. Máme hľadať, nachádzať a milovať Krista v obyčajnom živote a v práci.

V jednej zo svojich homílií sv. Josemaría zhrnul svoj odkaz nasledovne:

„Každodenný život je tou najlepšou scénou pre váš kresťanský život. Vaše denné stretnutia s Kristom sa odohrávajú tam, kde sú vaši blízni, vaše túžby, vaša práca, vaše náklonnosti... Boh vás volá, aby ste mu slúžili v bežných svetských a civilných činnostiach ľudského života. Čaká na nás každý deň v laboratóriu, v divadle, v kasárňach, na univerzite, v továrni, v dielni, na poli, doma aj v ostatných častiach celého veľkého spektra práce. Pochopte, že bežné situácie väčšinou v sebe ukrývajú niečo sväté, božie a je na každom z vás, aby ste to objavili. ... Niet inej cesty, dcéry a

synovia – buď sa naučíme objavovať Boha v našom bežnom každodennom živote, alebo ho nikdy nenájdeme.“

Sv. Josemaría si bol vedomý, že jeho slová možno budú mať veľký vplyv na mnohé duše. Osem rokov pred vydaním *Cesty* napísal: „Chcel by som písať ohnivé knihy, ktoré by sa šírili svetom tak, ako sa šíri požiar lesom.“ No ak otvoríme *Cestu* v očakávaní „ohnivej knihy,“ ostaneme prekvapení, pretože to nie je žiaden dramatický manifest ani masy lákajúci rečnícky prejav. Naopak, sám autor v úvode načrtáva veľmi jemný tón celej knihy: „Tieto rady čítaj pomaly. Rozvážne premýšľaj nad ich obsahom. Sú to veci, ktoré ti dôverne hovorím ako priateľ, brat alebo otec.“ Ak je *Cesta* v určitom zmysle výzvou chopiť sa zbrane, je to predovšetkým výzva k tichému skrytému boju kontemplatívnej modlitby a každodennej práce.

Čitateľ však neprehliadne nákazlivú
vášeň pre Boha a apoštolát duší,
ukrytú v tejto jednoduchej knihe.
Hlavným nástrojom jej výzvy je
jazyk, ktorý sv. Josemaría používa.
Niekedý celkom bežný, plný odkazov
na Nový zákon a klasických
kresťanských autorov, inokedy veľmi
svieži, až farebný a miestami i
vtipný. Tón je osobný, hutný a
dôverný. Autor už na začiatku
prechádza hneď k tomu
podstatnému.

„Neži naprázdno. Buď užitočný.
Zanechaj za sebou stopy. Vyžaruj
svetlo svojej viery a lásky. Svojím
apoštolským životom zotieraj bahno
a špinu, čo zanechali nečistí
rozsievači nenávisti. A všetky
pozemské cesty zapál Kristovým
ohňom, ktorý nosíš vo svojom
srdci.“ (bod 1)

V skutočnosti to teda je ohnivá kniha,
no jej oheň je tichý, podobný slovám

vysloveným v modlitbe a jednotlivé body sú ako žeravé uhlíky, ktoré čakajú, kedy budú môcť prasknúť a vzbĺknuť.

Jedinečný tón *Cesty* vychádza z faktu, že táto kniha nebola napísaná klasicky, ale bola postupne zostavovaná z jednotlivých bodov. Tie nevznikali zámerne podľa tém kapitol, ale pomaly a náhodne v zápisníkoch, na kúskoch papiera, niektoré boli vybraté z kázní, iné z rozhovorov duchovného vedenia, ďalšie z listov a z venovaní v knihách – až nakoniec boli zoskupené do kapitol a tak vznikla kniha.

Cesta

teda nemôže byť chápaná ako systematická teologická rozprava, ani ako „príručka pre členov Opus Dei.“ Sv. Josemaría chcel osloviť oveľa širšiu skupinu ľudí a to, čo napísal, jednoducho nazýval „úvahy“ alebo „zápisky.“ Body *Cesty* nie sú ani

nejakými aforizmami či všeobecnými mravnými ponaučeniami. Týkajú sa totiž konkrétnych okolností života konkrétnych ľudí a sú veľmi osobné. Človek má pocit, akoby čítal vnútorné myšlienkové pochody modliacej sa duše alebo sa náhle stal svedkom dôverného rozhovoru. Koniec koncov aj sám autor opisuje svoju knihu v predslove ako „dôverný rozhovor.“ I keď mená a dátumy boli úmyselne vynechané, čitateľ medzi riadkami vycíti reálnosť jednotlivých životných situácií – prácu, priateľstvá, spoločenský život, chorobu, vojnu, utrpenie, štúdium, rodinné záležitosti... Tieto úvahy sú adresované ľuďom v súvislosti s ich profesionálnym a spoločenským životom a čitateľ je pozvaný objavovať spôsob, ako aplikovať jednotlivé body na svoj konkrétny život.

Táto kniha má byť výzvou k praktickému uskutočňovaniu

povolania, ktoré každý kresťan získal pri krste – usilovať sa o svätosť a šíriť evanjelium. Je napísaná tak, hovorí autor v prológu, „aby sa v tebe zrodila myšlienka, ktorá ťa zasiahne tak, že zmeníš svoj život a vydáš sa na cestu modlitby a Lásky.“

Predovšetkým má *Cesta* čitateľa povzbudiť k priamemu rozhovoru s Bohom, má byť odrazovým mostíkom pre osobnú modlitbu – ten dialóg, v ktorom môžeme hľadať, nachádzať a milovať Krista. Preto nám sv. Josemaría pripomína, že čitateľ a autor nie sú sami: „Tieto dôverné rozhovory počúva Boh.“ A v milujúcej otcovskej prítomnosti Boha čítanie celkom prirodzene vyústi do modlitby.

Jedným zo znakov klasickej duchovnej literatúry je jej schopnosť presiahnuť čas a miesto, v ktorom bola napísaná. Dnes, 67 rokov po prvom vydaní *Cesty*, vidíme, že tiché

slová ohňa naozaj obleteli celý svet. Vzdialenosť medzi Španielskom 30. rokov a Manhattanom tretieho tisícročia je obrovská, no táto kniha ju dokázala bez problémov prekonať.

Na svojej ceste zmenila veľa ľudských životov. Pre mnohých znamenala, tak ako si to želal aj sv. Josemaría, začiatok ich celoživotného rozhovoru s Bohom. Pre iných – ako napríklad pre mladého architekta v roku 1933 – to bol prvý krok Božieho povolania uprostred sveta. A mnohým sa stala celoživotným spoločníkom, kniha ku ktorej znova a znova siahajú a nikdy ju neodložia do zadnej police, lebo ju chcú mať stále poruke.

Jej vplyv sa neobmedzil iba na určité krajiny, jazyky, kultúry, či spoločenské vrstvy. Profesor v Berlíne, matka na Filipínach, obchodník v Lagose, baletka v Bostone, kňaz v Peru, farmár v Dubuque... – všetci si nachádzajú

niečo pre seba vo slovách mladého španielskeho kňaza z úpätia pyrenejských vrchov, ktorý k nim hovorí napriek plynúcemu času a odlišnosti kultúr. Slová, ktoré úprimne venoval svojim súčasníkom v tridsiatych rokoch 20. storočia sa takto šíria k nám všetkým.

Možno i my cítime v *Ceste* hlas priateľa, ktorého spoznávame ako „priateľa, brata, otca“ a - môžeme dodať - i svätca. Pretože náš priateľ a otec z tridsiatych rokov minulého storočia je teraz svätcom v nebi, ktorého pápež Ján Pavol II. pri slávnosti jeho svätorečenia v roku 2002 nazval „svätcom bežných ľudí.“

Sv. Josemaría rád používal vo svojich prirovnaniach cesty a chodníky, pretože, ako raz napísal odvolávajúc sa na Ježišove slová v Evanjeliu podľa svätého Jána: „Ak chceme prísť k Bohu, Kristus je našou cestou.“ (Krížová cesta, X.

zastavenie). Napokon, naozaj je len jedna cesta: Ježiš Kristus – Cesta, Pravda, Život. Táto cesta však môže mať tolko rôznych podôb a tvarov, koľko ľudí žije, žilo a bude kedy žiť na zemi.

Cada caminante siga su camino – „Nech každý pútnik kráča po svojej ceste.“ Tieto slová z letáčka socialistickej propagandy počas španielskej občianskej vojny si sv. Josemaría vzal ako svoje heslo. V nich videl vyjadrenie tajomného Božieho volania, ktoré je osobné a jedinečné pre každého človeka, pretože nás volá po mene a pozýva nás, aby sme ho nasledovali. Pre každého človeka na zemi existuje cesta, ktorú Boh vo svojej prozreteľnosti pripravil špeciálne pre neho.

V prológu *Cesty* sv. Josemaría píše, že čitateľ sa má vydať na cestu modlitby a Lásky a hneď prvý bod knihy

hovorí o zapálení všetkých
pozemských ciest Kristovým ohňom.
Záverečná modlitba svätej omše zo
sviatku sv. Josemaríu hovorí o
„radostnom kráčaní po ceste
svätosti.“ Svätý Josemaría kládol
dôraz na to, aby tými cestami
modlitby a lásky a svätosti boli
uličky, ulice, cesty, chodníky a
diaľnice dnešnej spoločnosti. Keď
budeme verne nasledovať Krista v
jeho šľapajach, všetky cesty tejto
zeme budú posvätené.

Kresťanský život v tomto svete je
teda cesta hľadania Kristovej lásky.
Kniha sv. Josemaríu je otvoreným
pozvaním vydať sa na túto cestu, a na
jej konci, doslova na konci *Cesty*, v
poslednom bode, hovorí o láske,
ktorá prichádza ako výsledok
hľadania a nachádzania Krista. Táto
láska je pre nás najplnšou odmenou
po náročnej ceste a v skutočnosti
bola po celý čas našej cesty s nami a
hľadala nás: „A čo je tajomstvom

vytrvalosti? Láska. Zamiluj sa a
neopustíš Ho.“ (bod 999)

Kristova láska je náš konečný cieľ,
kam mierime a súčasne i spôsob, ako
sa tam dostať. Pre dnešného čitateľa
niet lepšieho úvodu k *Ceste*, než tie
stručné slová sv. Josemaríu na
titulnej strane duchovnej knihy,
ktorú daroval mladému architektovi
v Madride v roku 1933: „Hľadaj
Krista, nájdi Krista, miluj Krista.“

Biskup Javier Echevarría, Prelát
Opus Dei, Rím, 9. januára 2006

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/70-vyrocie-cesty/](https://opusdei.org/sk-sk/article/70-vyrocie-cesty/)
(18.03.2026)